

Suggesties voor een discussie over burgerparticipatie rondom de ontwikkeling van een multifunctionele accommodatie op het MOC terrein/ Wagenerf

Voorschoten, januari 2009

1. Inleiding

Burgerparticipatie is een continu proces, variërend van formeel tot informeel en van klein- tot grootschalig. Het uitgangspunt is dat burgers deelnemen. De huidige definitiefase is hiervoor bij uitstek geschikt. Kan het mooier, beter, anders? Burgers kunnen zich hierover uitspreken.

U heeft een duidelijke keuze gemaakt voor burgerparticipatie bij het vaststellen van het eindrapport Wervelwind. Besloten is om rondom de nieuw te bouwen Multifunctionele Accommodatie (MFA) op het MOC terrein en Wagenerf deze burgerparticipatie vorm te geven. Hiermee borduurt u voort op de succesvol verlopen burgerparticipatie trajecten rondom de Traverse en Duurzaam Parkeerbeleid. Wij willen graag enige voeding geven om een discussie over burgerparticipatie in de Raad te voeren. Deze treft u in deze notitie aan.

Voor de goede orde: als in deze notitie wordt gesproken over participanten, betreft het uiteraard ook potentiële participanten. Deze toevoeging is gelet op de leesbaarheid van het stuk weggelaten.

2. De kernvragen

De kernvragen zijn:

"Waarover (en waarover niet) wordt met wie (en met wie niet), wanneer gesproken? Hoeveel zeggenschap krijgen de deelnemers daarin en welke instrumenten worden ingezet om dit proces mogelijk te maken? En, tot slot, hoe wordt deze bijdrage verwerkt?"

Een goed antwoord op deze uitgebreide vraag kadert op een goede manier de discussie in, met een oog op 'verwachtingenmanagement'. Puntsgewijs zullen de onderdelen van de kernvragen verder worden uitgewerkt.

2.1. Waarover ... en waarover niet

De grove afbakening van het onderwerp waarover in deze notitie wordt gesproken is uiteraard het MOC terrein / Wagenerf. De keuze om op deze locatie de realisatie van een MFA te onderzoeken is door u gemaakt. Daarom staat bij burgerparticipatie niet ter discussie of er een onderzoek gaat plaatsvinden naar de realisatie van een MFA. Ook staat niet ter discussie waar deze ontwikkeling gaat plaatsvinden, namelijk het MOC / Wagenerf terrein.

Waar in het kader van burgerparticipatie wel een discussie over gevoerd kan worden zijn de volgende (niet limitatieve) thema's:

- a. Invulling van de MFA (= participanten die zich permanent willen vestigen)
- b. Een zodanig voorzieningenniveau in de MFA dat deze voor meerdere ruimte gebruikers geschikt is (= functionaliteit van het gebouw)
- c. Het culturele ambitieniveau van Voorschoten.
- d. Vormgeving van de MFA (architectuur)
- e. Totaalconcept ruimtelijke omgeving
- f. Naamgeving van de MFA en de te ontwikkelen ruimtelijke omgeving.

a.

Naast de participanten die als gevolg van ontmanteling van bestaande panden logischerwijze participeren (het gemeentehuis, de bibliotheek, de faciliteiten van het cultureel centrum, het BplusC gebouw en The Basement) is ook De Wegwijzer een participant. Bij de start van De Wegwijzer is immers gekozen voor tijdelijke huisvesting in afwachting van de bouw van een MFA. Daarnaast is er ruimte om te discussiëren over overige participanten in de MFA.

In deze fase moet worden bepaald welke andere partijen een versterkend effect hebben op de MFA en het centrum. In de nota 'versterken synergie' van LSA (d.d. 8 oktober 2008, pagina 6) wordt een voorschot genomen op deze partijen. Zo worden een VVV balie, ruimte voor het UWV, uitzendbureau, Rode Kruiswinkel, Wereldwinkel, externe locatie voor dagbesteding, een politiepост en kinderopvang (voor- en naschoolse opvang) genoemd. Alle (semi) commerciële activiteiten die óf nog niet in Voorschoten bestaan óf uitbreidingscapaciteit hebben óf kunnen verhuizen binnen Voorschoten. Niet onbelangrijk zijn daarbij ook kostendragers. U kunt over de invulling een voorkeur uitspreken waarbij in het verdere proces rekening wordt gehouden. Ook kunt u suggesties voor de invulling in het burgerparticipatie proces laten uitwerken, waarna u uw oordeel geeft.

Omdat een goede invulling van het MOC terrein/ Wagenerf, de MFA en het centrum versterkt en noodzakelijk is als kostendrager voor de MFA is de permanente invulling van het resterende MOC terrein / Wagenerf uiteraard ook relevant (nota 'versterken synergie' pagina 6 en pagina 8).

b.

Daarnaast zijn er partijen die gebruik kunnen maken van de algemene en gezamenlijke ruimten in het gebouw. Het bepalen van de optimale functionaliteit van het gebouw is dan ook een belangrijke fase in het proces. Ook hierbij moet een discussie worden gevoerd over wanneer, wie wel, én wie niet incidenteel gebruik kan c.q. mag maken van de MFA. U zou daarbij bijvoorbeeld een voorkeur kunnen uitspreken voor vrijwilligersactiviteiten in de multifunctionele ruimtes.

c.

Ook is er ruimte om te discussiëren over het culturele ambitieniveau. Het huidige culturele ambitieniveau is gebaseerd op de bestaande culturele activiteiten die ondermeer plaatsvinden in bestaande culturele faciliteiten. Grofweg gaat het daarbij om de culturele ruimtes in Boerderij Woelwijck, de Dorpskerk, het Kruispunt, het gebouw van BplusC, het Cultureel Centrum en de Bibliotheek. Omdat de laatste drie panden worden verlaten, kán dit moment worden aangegrepen om de discussie te openen over een eventueel nieuw cultureel ambitieniveau van Voorschoten. De MFA biedt immers – in potentie – ruimte om metervragende ambitie vorm te geven. Wel is het raadzaam om bij het openen van de discussie te zorgen voor een afbakening. Zo zou u bijvoorbeeld de volgende ingekaderde vragen mee kunnen geven: "Voorschoten kent veel culturele activiteiten in aanvulling op de culturele activiteiten van de omliggende centrumgemeenten. Waarmee kunnen de lokale activiteiten extra tot bloei komen? Wat is het toekomstbeeld van alle podia? Wat vult het bestaande aanbod aan en wat versterkt het aanbod in de overige bestaande culturele podia in Boerderij Woelwijck, de Dorpskerk en het Kruispunt?"

d.

Ook de vormgeving (qua architectuur) van de MFA kan aan een breed publiek met een aantal opties worden voorgelegd. Wij adviseren u in een vroegtijdig stadium op basis van een impressie/ opties de discussie te voeren. Op het moment dat punten die nu voor burgerparticipatie open staan – en die de vormgeving kunnen beïnvloeden – zijn ingevuld, kan een meer gedetailleerde uitwerking worden gepresenteerd.

e.

Wij adviseren u om aan de bekende permanente partners van de MFA suggesties te vragen voor functionele invulling van het gehele terrein. Dit mede gelet op het versterkende karakter dat alle partners kunnen hebben. Een nabije partij hoeft immers niet persé in hetzelfde gebouw gehuisvest te zijn om versterkend te zijn. We zien de voorzieningen in de MFA en op het volledige MOC terrein/ Wagenerf daarom ook als ‘communicerende vaten’. Zeker omdat de overige invulling van het MOC terrein / Wagenerf en de overige participanten als kostendrager kunnen worden aangemerkt.

f.

Uiteraard is de naamgeving van de MFA én het totale te ontwikkelen ruimtelijke omgeving een dankbaar onderwerp voor burgerparticipatie. Wij adviseren u om – met ons in samenspraak – voor gebouw en omgeving óf een aantal naamsuggesties te geven waarover een voorkeur kan worden uitgesproken óf een duidelijke ‘opgave’ mee te geven (zoals een thema, historisch perspectief, etc.). In de gemeenteraad vergadering van 15 januari jl. heeft u immers de 'Verordening naamgeving en nummering Voorschoten 2009' vastgesteld waarin vastligt dat wij bevoegd zijn het besluit te nemen over de uiteindelijke naamgeving van de omgeving.

<i>Waarover wel</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Invulling van de MFA (= participanten die zich permanent willen vestigen)</i>• <i>Het voorzieningenniveau in de MFA opdat deze voor meerdere ruimte gebruikers geschikt is (= functionaliteit van het gebouw)</i>• <i>Het culturele ambitieniveau van Voorschoten</i>• <i>De vormgeving van de MFA (architectuur)</i>• <i>Totaalconcept ruimtelijke omgeving</i>• <i>Naamgeving van de MFA en de te ontwikkelen ruimtelijke omgeving</i>
<i>Waarover niet</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Keuze van het MOC terrein/ Wagenerf</i>• <i>Onderzoek naar de mogelijke realisering van een MFA</i>• <i>Stedenbouwkundige randvoorwaarden (onder meer volume)</i>

2.2. Met wie ... en met wie niet

Grofweg zijn er zes typen belanghebbenden te noemen bij de ontwikkeling van de MFA en het totale MOC terrein /Wagenerf:

1. Burgers van Voorschoten en belanghebbenden (vrijwilligersorganisaties en belangenverenigingen) die niet gaan huren in de MFA [uit het oogpunt van algemeen belang]
2. Middenstand [uit het oogpunt van een volledig voorzieningenniveau]
3. Al in kaart gebrachte participanten die permanente ruimte zoeken in de MFA (te weten de Bibliotheek, de voorzieningen van het Cultureel Centrum, gebouw BplusC, The Basement, het gemeentehuis, De Wegwijzer) + nog niet in kaart gebrachte participanten die permanente ruimte zoeken in de MFA [uit het oogpunt van permanent gebruik]
4. Participanten die ‘niet permanente’ ruimte zoeken in de MFA (vrijwilligersorganisaties en belangenverenigingen) [uit het oogpunt van 'niet permanent' gebruik]
5. Omwonenden [uit het oogpunt van betrokkenheid bij de effecten van besluiten]
6. Relevante gemeentelijke adviesgroepen [uit het oogpunt van expertise]

In theorie zou iemand in al deze zeven hoedanigheden aangesproken kunnen worden. Als iemand ook binnen deze zes categorieën valt, zou dat ook moeten!

<i>Met wie wel</i>	<i>belanghebbenden</i>
<i>Met wie niet</i>	<i>niet-belanghebbenden</i>

2.3. Wanneer

Zoals eerder gezegd is burgerparticipatie een continu proces, maar ons advies aan u is om voor de zomervakantie van dit jaar een aantal slagen te maken. Dit om de voortgang van het proces te bespoedigen door voeding te krijgen van diegenen waarvoor de MFA (en het totaalconcept) wordt gerealiseerd.

Daarnaast is het uit praktisch oogpunt goed om het burgerparticipatie proces in de tijd uit te zetten. Daardoor weten de toekomstige gespreksdeelnemers ook wanneer zij een bijdrage kunnen leveren. Tevens kan burgerparticipatie bijdragen aan herhaaldelijke herijking van het proces.

<i>Wanneer</i>	<i>Het burgerparticipatie is een continu proces dat wordt uitgezet in de tijd. Voor de zomer worden een aantal belangrijke slagen gemaakt.</i>
----------------	--

2.4. Hoeveel zeggenschap krijgen de deelnemers

Een belangrijk besluit is om te bepalen hoeveel zeggenschap de deelnemers krijgen binnen de mogelijkheden (op wettelijk en beleidsmatig niveau). Een voorbeeld verduidelijkt. Stel de burgers wordt gevraagd om een naam te geven aan de MFA. Zonder een goede afbakening kan dit leiden tot ongeveer 23.000 verschillende niet rubriceerbare suggesties met een Babylonische spraakverwarring tot gevolg. Anders is het als wordt gevraagd om suggesties voor 'niet permanente' partners in de MFA. Deze suggesties zijn rubriceerbaar, en geven een zwaartepunt van de invulling aan. Als in het proces strikt gelimiteerde opties worden gegeven waaruit gekozen mag worden, kan de burgerparticipatie zijn doel voorbijschieten.

Bij het aangeven van de mate van zeggenschap, hebben wij aangesloten bij de vorm van burgerparticipatie zoals die in de vragenboom is aangegeven.

<i>Hoeveel zeggenschap</i>	<i>Zoveel als mogelijk binnen wettelijke – en beleidsmatige randvoorwaarden rekening houdend met de voortgang (en praktische werkbaarheid) in het proces.</i>
----------------------------	---

2.5. Welk pad wordt ingeslagen om dit proces mogelijk te maken

Hierbij spelen alle voorgaande elementen een rol. Wat is het onderwerp van discussie? Worden 10 of 2.000 mensen benaderd? Hoeveel tijd is beschikbaar om het onderdeel te bespreken én af te ronden? Is er sprake van een open discussie of wordt een gelimiteerd aantal keuzen voorgelegd? Een op maat gemaakt plan is het antwoord. In paragraaf 4 wordt een aanzet gegeven om deze vraag te beantwoorden. De uiteindelijke instrumenten worden na besluitvorming over dit plan van aanpak ingevuld. Daarbij moet worden gedacht aan informatiebrieven, gesprekken, bijeenkomsten, internet, gemeentelijke berichten, et cetera.

<i>Welk pad</i>	<i>maatwerk</i>
-----------------	-----------------

2.6. Hoe worden de bijdragen verwerkt

Het gekozen pad bepaalt de instrumenten die ingezet kunnen worden. Deze instrumenten op hun beurt bepalen de manier waarop bijdragen worden verwerkt. Als voorbeeld kan het verschil van de verwerking van de gegevens tussen een discussieavond en een enquête worden genoemd. Ook is de mate van zeggenschap bepalend voor het gewicht van de bijdrage in het besluitvormingsproces.

Verwerking van de bijdragen dit is afhankelijk van het gekozen instrument en de mate van zeggenschap in het besluitvormingsproces.

3. Algemene bijeenkomst

Zoals eerder gesteld in paragraaf 2.3. is het goed om het burgerparticipatie proces in de tijd uit te zetten. Zodat toekomstige gespreksdeelnemers weten wanneer zij een bijdrage kunnen leveren. Wij adviseren om op korte termijn een algemene informatieavond te (laten) organiseren, bijvoorbeeld in maart/april. Daarin kan de stand van zaken worden gepresenteerd, de randvoorwaarden van het project en het plan van aanpak (zie paragraaf 4). Tevens kan de gelegenheid worden aangegrepen om te bevragen over onderwerpen die in die fase mogelijk zijn. Deze avond vormt daardoor een combinatie van informatieverstrekking en –vergaring. De reden dat dit wordt geadviseerd is het informatieniveau dat de burgers al hebben over de MFA. Een informatieavond sec, zou aan de thans al levende vragen minder recht doen.

Voor onderwerpen die tijdens de algemene informatieavond, gelet op de fasering, niet aan de orde kunnen worden gesteld worden belanghebbenden in een latere fase uitgenodigd

4. Plan van aanpak

In een bijlage is per belangengroep per thema een overzicht gemaakt van de stappen in het burgerparticipatie proces. Per thema worden – aan de hand van de indeling van hoofdstuk 2 – de verschillende stappen van het burger participatietraject uitgewerkt. Dus het waarover, waarom, wanneer, welke zeggenschap, via welk pad en hoe het resultaat wordt verwerkt.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat het niet de bedoeling is om per thema per belangengroep een bijeenkomst te houden. Daar waar mogelijk worden de bijeenkomsten gecombineerd zodat meerdere thema's met één of meerdere belanghebbenden aan de orde komen. Zodanig dat ieders belang aan de orde komt en de belanghebbenden niet worden beperkt in hun bijdrage.

De grootste inspanning op korte termijn is gericht op de volgende drie thema's:

- A. Invulling van de MFA (= participanten die zich permanent willen vestigen)
- B. Een zodanig voorzieningenniveau in de MFA dat deze voor meerdere ruimte gebruikers geschikt is (= functionaliteit van het gebouw)
- C. Het culturele ambitieniveau van Voorschoten.

Voor het in kaart brengen van de participanten en het gewenste voorzieningenniveau geldt het volgende. Het begint met het vragen van informatie aan (1) gemeentelijke adviesgroepen, (2) de al bekende participanten en (3a) de middenstand. Tegelijk wordt gestart met het in kaart brengen van (3b) de overige permanente huurders en de (4) 'niet permanente' huurders van de MFA om informatie te vergaren. Op basis van de suggesties voor participanten en het voorzieningenniveau kan een goed beeld worden geschetst aan de burgers van Voorschoten, georganiseerde belanghebbenden en de omwonenden. Zij kunnen aangeven waar voorkeuren zijn ten aanzien van participanten en het

voorzieningenniveau. In combinatie met de inbreng en mogelijkheden van de overige belanghebbenden wordt een beeld geschetst dat wordt voorgelegd aan de gemeentelijke adviesgroepen. Zij beoordelen dit beeld aan de hand van hun expertise. Vervolgens wordt op basis van de inbreng van alle partijen een voorstel geformuleerd en aan u voorgelegd.

Voor het culturele ambitieniveau wordt een andere combinatie van groepen benaderd. Ook hier begint het met het inwinnen van advies bij de gemeentelijke adviesgroepen. Vervolgens wordt aan de georganiseerde belanghebbenden op cultureel gebied om input gevraagd. Dan moet een inschatting worden gemaakt óf het opgeroepen wensbeeld te vervullen is en dat zich zal gaan vertalen in een vierkante meter beslag in de MFA. Ook worden burgers en de permanente en 'niet permanente' participanten gevraagd om hun ideeën op cultureel vlak kenbaar te maken. Als duidelijk is dat er géén beslag op vierkante meters wordt gelegd, kan het traject zich verder beperken tot het horen van de burgers in combinatie met culturele belangen- en adviesgroepen. Dit traject zal zich dan verder buiten het zicht van de ontwikkeling van de MFA / MOC terrein / Wagenerf afspelen.

Naast dit externe traject speelt uiteraard de interne afstemming met relevante gemeentelijke afdelingen.

5. Financiën

U heeft een bedrag van € 50.000, – beschikbaar gesteld voor het burgerparticipatie traject. Dit bedrag wordt voornamelijk ingezet om de bijeenkomsten en overleggen te organiseren. Na uw akkoord op het geadviseerde plan uit paragraaf 4, zullen wij contacten laten leggen met daarin gespecialiseerde bureaus. Zij kunnen ook adviseren met welke instrumenten het gekozen pad (paragraaf 2.5) het beste bewandeld kan worden.

6. Samenvattend

U wordt geadviseerd om de in paragraaf 4 uitgewerkte stappen van burgerparticipatie te bestuderen en aan te vullen waar mogelijk. Hetzij met thema's hetzij met belangengroepen. Uitgangspunt bij het toevoegen van een thema is de mate van zeggenschap. Zonder zeggenschap vervalt het instrument burgerparticipatie. Uitgangspunt bij het toevoegen van belangengroepen is een uniek aspect. Als voorbeeld noemen wij het onderscheid tussen burgers en omwonenden.

Om de tabellen uit paragraaf 4 goed uit te kunnen werken, zou u een uitspraak moeten doen over de volgende aspecten:

- Een voorkeur voor de vestiging van nu nog niet in kaart gebrachte permanente huurders in de MFA. Ook kunt u ervoor kiezen dit te laten invullen in het burgerparticipatie proces.
- Een voorkeur over de mogelijke 'niet permanente' huurders van de MFA, bijvoorbeeld voor (culturele) vrijwilligersactiviteiten. Ook kunt u ervoor kiezen dit te laten invullen in het burgerparticipatie proces.
- Een afbakening in de discussie rondom het culturele ambitieniveau te geven, bijvoorbeeld: "Voorschoten kent veel culturele activiteiten in aanvulling op de culturele activiteiten van de omliggende centrumgemeenten. Waarmee kunnen de lokale activiteiten extra tot bloei komen? Wat is het toekomstbeeld van alle podia? Wat vult het bestaande aanbod aan en wat versterkt het aanbod in de overige bestaande culturele podia in Boerderij Woelwijck, de Dorpskerk en het Kruispunt?"

- Een voorkeur uit te spreken over de mate van zeggenschap bij de naamgeving van de MFA en de te ontwikkelen ruimtelijke omgeving. Dit door óf een aantal naamsuggesties te geven waarover een voorkeur kan worden uitgesproken óf een duidelijke 'opgave' mee te geven (zoals een thema, historisch perspectief, etc.) beide in samenspraak met het college.

7. Tot slot

Wij wensen u succes bij de discussie over de invulling van de burgerparticipatie en zijn benieuwd naar de uitkomsten daarvan!